

ZEMŘEL MUDR. FRANTIŠEK KOTĚŠOVEC

V úterý dne 27. února 2018 po kratší nemoci zemřel ve věku 86 let pan MUDr. František Kotěšovec, dlouholetý okresní hygienik v Bílině a v Teplicích. Byl to vynikající lékař, který smysl své činnosti i činnosti celé hygienické služby vždycky viděl v primární prevenci hromadně se vyskytujících chorob, nejen přenosných.

Ve funkci okresního hygienika pracoval více než čtvrt století, z toho v Bílině 2 roky a především 24 let v Teplicích. Specializoval se v oboru hygieny práce a chorob z povolání, i když jeho primárním zájmem byla epidemiologie. Byl to právě MUDr. Kotěšovec, kdo jako první upozornil odborníky a veřejnost na nebezpečí vzniku rakoviny plic u horníků na dole Cínovec. Podrobně se také zabýval vlivem pracovních podmínek na zdraví horníků na povrchových uhelných dolech. V roce 1983 organizoval studie o vlivu zvýšených expozic PAU na horníky v povrchových dolech a ve sklářství, které prokázaly u pracovníků genetické poškození.

Největší zásluha MUDr. Kotěšovce však spočívá v řešení otázek znečištění ovzduší v Podkrušnohoří. Byl to právě on, kdo inicioval vědce z Akademie věd ČR a sestavil s nimi, prosadil a také úspěšně realizoval „Program Teplice“, na němž spolupracovalo 20 nejlepších vědeckých pracovišť v ČR a 16 dalších pracovišť z celého světa. Šlo o jeden z nejrozsáhlejších a nejlepších vědeckých programů na světě. Výsledky této jeho činnosti také přiměly tehdejší vládu ČR řešit problémy znečištění ovzduší v Podkrušnohoří. Program Teplice ukázal, že i běžná okresní hygienická stanice se může stát centrem mezinárodního výzkumu, když její vede-

ní a personál dokáže překročit hranice svých základních povinností.

MUDr. František Kotěšovec se na Teplicku se svými spolupracovníky zabýval také problematikou výživy a životních podmínek těhotných a kojících žen a jejich dětí. V letech 1982–1986 se podílel na výzkumu vlivu znečištěného ovzduší na výsledky těhotenství, který prokazoval v okrese Teplice a Ústí n. L. zvýšenou incidenci dětí s vrozenými vývojovými vadami a nízkou porodní hmotností. Vyhodnocení těchto výsledků v r. 1989 se stalo základem návrhu Programu Teplice.

Výzkumný projekt byl připravován od února 1990 ve spolupráci s paní dr. Joellen Lewtas z US EPA. Po schválení programu vládou se v dubnu 1991 zúčastnili MUDr. Kotěšovec a MUDr. Šrám jednání v USA, kde byla dohodnuta struktura Programu Teplice a vzájemná spolupráce. V roce 1993 byla instalována v Teplicích monitorovací stanice, která patrně jako první v Evropě měřila denně koncentrace částic $PM_{2,5}$.

MUDr. František Kotěšovec patřil k nejlepším odborným lékařům naší hygienické služby a zanechal po sobě výsledky, které patří k nejlepším v české preventivní medicíně. Je na místě připomenout i charizma a neústupnost při prosazování zájmů ochrany a zlepšování zdraví populace a nakonec i jeho obdivuhodné vypravěčské vlohy. Předvedl je ve své exkurzi do beletrie, v knížce historek z osobního a pracovního života Vyprávíčky (Alwac, 2010). Čest jeho památce.

MUDr. Jan Ševčík